

Отож, однією з найбільш значимих переваг ділових ігор є те, що вони дають можливість безпосередньо поєднувати теорію і практику, сприяючи формуванню в тому числі і професійних знань, і практичних умінь. При цьому ігри підвищують інтерес до досліджуваного предмета, так як вони супроводжуються позитивними емоціями.

Перелік використаних джерел

1. Абрамов Н.И., Мартиров В.Б. Игровые методы и проектирование. Активные методы обучения и качество подготовки специалистов в вузе. Л., 1990. С. 168 – 170.
2. Надвинична Т. Л. Використання інтерактивних методів при здійсненні психопрофілактичних заходів фахівцями психологічної служби університету. *Український психолого-педагогічний збірник*. 2014. №3. С. 147 – 152.
3. Платонов В. Я. Деловые игры: разработка, организация, проведение. М.: Изд-во Московского ун-та, 1991. – 548 с.
4. Фурман А. В., Шандрук С.К Сутність гри як учинення: [монографія]. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 120 с.

Крупа Олександр

здобувач 1 курсу магістратури спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти», Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник:

Елеонора Яценко

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах сьогодення дистанційне навчання в Україні може повноцінно та успішно розвиватися за наявності таких його основних складових: нормативно-правової бази; навчальних закладів, а саме: центрів, кафедр, факультетів, інститутів і університетів дистанційного навчання; контингенту студентів; кваліфікованих викладачів;

навчальних програм і курсів; відповідної матеріально-технічної бази, апаратного і програмного забезпечення та високошвидкісних ліній зв'язку; фінансової підтримки; розробки критеріїв якості тощо.

Слід відзначити, що система дистанційного навчання розрахована переважно на людей достатньо свідомих, які не потребують постійного контролю з боку викладача. Тому важливу роль при дистанційному навчанні відіграє мотивація студентів, їхня здатність до самоорганізації.

Також важливого значення набуває один із структурних елементів дистанційної освіти – кваліфікований викладацький склад, від якого залежить ефективність освітньої діяльності студентів. Дистанційне навчання вибудовується на основі індивідуалізованої взаємодії викладача і студента, що володіють високим рівнем самостійності, розділених між собою простором і часом.

Критерії підбору викладачів для програм дистанційної освіти мають бути, перш за все, академічними. Такі викладачі повинні вміти користуватися комп'ютерами для групових занять он-лайн і асинхронних групових обговорень, а також перевіряти і коментувати роботи студентів та повертати їх за допомогою електронної пошти.

Але далеко не всі викладачі, які мають величезний педагогічний досвід, здатні працювати в нових умовах сучасного інформаційного суспільства. У значній мірі це пов'язано з недостатнім рівнем сформованості відповідних професійно значущих і особистісних якостей, необхідних для роботи в дистанційному навчанні, а іноді і з повною їх відсутністю. Для успішної організації освітнього процесу за умов дистанційного навчання важливим завданням є визначення основних професійно значущих якостей викладача закладу вищої освіти в системі їхньої професійної підготовки

Дистанційне навчання висуває нові вимоги до особистості викладача, його професійних якостей, компетентностей, що дозволять реалізувати даний вид навчання на високому рівні. Важливо зазначити, що частину традиційних функцій викладача під час дистанційного навчання виконують інформаційно-комунікативні технології та, незважаючи на це, викладач здійснює ряд важливих професійних функцій, серед яких: розробка курсу навчальної

дисципліни (що включає підготовку цікавого, актуального, структурованого, інтерактивного навчального матеріалу); власне організація навчальної діяльності студентів, (яка містить активізацію пізнавальної діяльності та творчості студентів в процесі вивчення навчальної дисципліни); управління та координація самостійної роботи студентів, аналіз занять та підведення підсумків; організація взаємодії між студентами за допомогою відеоконференцій з передбаченими груповими завданнями та диспути на запропоновані актуальні проблеми навчальної дисципліни в режимі реальної конференції та в режимі «off-line»; організація оптимального режиму індивідуальної взаємодії між викладачем та студентом з використанням електронної пошти, телеграм-повідомлень та інших інформаційно-комунікативних засобів; мотивування та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою активних методів навчання, а також контроль та корекція результатів навчання [1].

Крім зазначених функцій, діяльність викладача має бути зорієнтована на створення комфортних та сприятливих умов для розвитку особистості студентів.

Незважаючи на те, що формат дистанційного навчання суттєво відрізняється від традиційної форми навчання, насамперед опосередкованою взаємодією, викладач з його особистісними характеристиками безпосередньо впливає на ставлення студентів до предмету і до навчання загалом.

На нашу думку, до даного блоку відносяться такі особистісні характеристики як показники ціннісно-мотиваційної сфери, наявність та ступінь розвитку морально-етичних норм поведінки, доброзичливість, гуманність тощо. Ряд дослідників зазначає, що для успішного здійснення науково-педагогічної діяльності важливими та професійно значущими можна вважати також наступні особистісні якості: самоконтроль, емоційна стійкість, рефлексивність, гнучкість, креативність, відкритість, моральність [2; 3]. Водночас особистісні особливості кожного викладача визначаються певною системою взаємодій, що істотно відбивається як на самому викладачеві, так і на його професійній діяльності та її результатах.

Успішне впровадження дистанційної освіти в Україні сприятиме підвищенню якості і рівня доступності вищої освіти, інтеграції національної системи освіти в наукову, виробничу, соціальну, культурну та інформаційну інфраструктуру світового співтовариства. За умов дистанційного навчання ефективність виконання викладачем своїх функцій залежатиме від сформованості професійно значущих якостей, які утворюють інформаційно-комунікативну, комунікативну та психолого-педагогічну компетентності. Викладач повинен володіти методикою проведення різних видів навчальних занять та контрольних заходів, бути обізнаним з критеріями і засобами контролю якості дистанційного навчання, на рівні користувача володіти програмним забезпеченням спеціального призначення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів, для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та локальну мережу. Особливого значення також набувають особистісні якості викладача, оскільки вони зумовлюють працездатність, задоволеність працею, життєстійкість та самоактуалізацію.

Отже, формування професійно значущих якостей у викладачів дистанційного навчання в системі професійної підготовки здобувачів вищої освіти – це важлива соціальна та психолого-педагогічна проблема, зумовлена об'єктивними потребами в галузі вдосконалення професійної підготовки науково-педагогічних кадрів, яка потребує всебічного розв'язання і може стати напрямком подальших наукових пошуків.

Перелік використаних джерел

1. Дистанційне навчання: плюси й мінуси. URL: <https://kpi.ua/805-9>
2. Ребрина В. А. Лекція на тему: Цифрова культура педагога. ІКТ – компетентності сучасного педагога. URL: <http://dn.hoipro.km.ua/skr/skr.pdf> (дата звернення: 13.01.2021).
3. Сингаївська І. В. Особистісні якості викладача як передумова його професійної успішності. Організаційна психологія. Економічна психологія, 2015. №2. С. 86-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ophep_2015_2_14 (дата звернення: 13.01.2021)